

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/163/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121206443
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8121206443.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú Z. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom G. hrdinov X, P., toho času bytom V. XX, zverenú do náhradnej osobnej starostlivosti X. O., nar. XX.XX.XXXX a H. K., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom V. XX, v konaní zastúpenú opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, dieťa rodičov: matky Z. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. hrdinov X, P., právne zastúpenej JUDr. Martinou Gecákovou, advokátkou, so sídlom Třebíčska 12, Humenné, otec neuvedený, o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 27P/156/2021-32 zo dňa 18.08.2021, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje uznesenie.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka sa podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhala odovzdania mal. Z. do svojej osobnej starostlivosti.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) bol na základe predložených listinných dôkazov a opísaného skutkového stavu toho názoru, že nie sú splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia. Maloletá bola neodkladným opatrením tamojšieho súdu č. k. 30P/72/2021-10 zo dňa 30.03.2021 zverená do osobnej starostlivosti H. K. a X. O., s tým, že toto neodkladné opatrenie bude trvať do právoplatného skončenia konania o zverenie maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti, vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 30P/72/2021. Uvedené konanie nebolo doposiaľ právoplatne skončené, uznesením zo dňa 15.07.2021 bolo prerušené do právoplatného skončenia konania o uloženie výchovného opatrenia, vedeného na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 27P/51/2021. Uznesením č. k. 27P/51/2021-35 zo dňa 10.05.2021, súd uložil maloletej, jej matke, tiež H. K. a X. O. výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu v Občianskom združení X. J., s cieľom obnovenia vzájomného vzťahu medzi maloletou dcérou a matkou. Naproti tomu, pani O. sa o maloletú Z. stará od júla 2019, maloletá má v jej domácnosti vytvorený domov a istotu, spolu s jej dcérou vyrastajú ako sestry. Hoc maloletá bola premiestnená pani O. na územie X., podľa zistení opatrovníka sa od 09.08.2021 nachádza opätovne na adrese V. XX, s pánom K. však viac netvorí pár, spolu sa už o maloletú nestarajú. Každopádne, súdu nebola preukázaná potreba neodkladnej úpravy pomerov, žiadna potreba ochrany práva, ktoré by malo byť ohrozené alebo porušené. Nejedná sa o prípad ohrozenia dieťaťa a jeho práv, preto súd návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

III. Obsah odvolania matky

3. Proti uzneseniu podala odvolanie matka, pretože je preukázané, že pani O. sa najneskôr od 18.08.2021 nachádza opäť v X., mal. Z. však ostala na R., kde sa o ňu stará matka pána K.. Ten v inom konaní uviedol, že je aj dva mesiace odcestovaný, keďže pracuje ako SZČO v oblasti dopravy a vtedy starostlivosť o maloletú zabezpečovala teraz už bývalá partnerka. Výchovné opatrenia uložené súdom sa doposiaľ nerealizovalo pre obštrukcie druhej strany a následne vycestovanie maloletej do X.. Matka má teda za to, že potreba dočasnej a okamžitej úpravy pomerov je osvedčená aj s poukazom na výpis zo zdravotnej karty maloletej o jej otvorených ranách v oblasti tváre. Navrhla zveriť mal. Z. do svojej osobnej starostlivosti, za súčasného uloženia povinnosti H. K. a X. O. odovzdať maloletú do osobnej starostlivosti matky.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

4. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 CMP v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „CSP“) preskúmal napadnuté uznesenie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že v súčasnosti nie je osvedčená potreba bezodkladne upraviť pomery medzi účastníkmi konania.

5. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že mal. Z. nie je v osobnej starostlivosti svojich rodičov. Uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 30P/72/2021 zo dňa 30.03.2021 bola neodkladne zverená do starostlivosti H. K. a X. O.. Na obnove vzťahu medzi maloletou a matkou sa však pracuje za intervencie odborníkov. Uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 27P/51/2021-35 zo dňa 10.05.2021 bola účastníkom konania uložená povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu v Občianskom združení X. v J..

6. Od času posledného rozhodovania súdu matka prezentuje zmenu pomerov, ktorá má dôvodit' prehodnotiť otázku výkonu osobnej starostlivosti, s návrhom zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matky. Z tvrdených skutočností vyšlo najavo, že pán K. viac nie je v partnerskom vzťahu s pani O.. Tá sa odsťahovala do X., kde so sebou vzala aj maloletú, a to bez vedomia a súhlasu matky. Do času podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa matka bezúspešne mimosúdne domáhala návratu maloletej na R..

7. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

8. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

9. Keďže neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne, odvolací súd skúmal aj záujem maloletého dieťaťa na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým vtedy, ak tento záujem maloletého bude narušený alebo ohrozený v prípade absencie bezodkladnej úpravy jeho pomerov. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

10. Pri posudzovaní dôvodnosti matkou podaného návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vzal odvolací súd osobitný zreteľ na najlepší záujem maloletej, pri súčasnom zohľadnení rodičovských práv a povinností matky. Je zrejmé, že od času posledného rozhodnutia skutočne došlo k zmene pomerov na strane maloletej aj osôb, ktorým bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti. Vecnú správnosť matkou tvrdených skutočností potvrdil ustanovený opatrovník, ktorý kontaktoval pána K.. Ten uviedol, že pani O. odišla s maloletou do X.. Rozišli sa, on sám teda do X. nepôjde. Následne opatrovníka kontaktovala aj pani O., uvádzajúc, že do X. šla za svojimi rodičmi. Chodí do práce, o maloletú Z. sa medzitým stará jej matka. Od 09.08.2021 je však mal. Z. s pani O. na R., kde spolu zotrávajú, kým sa situácia nevyrieši.

11. Pre účely zistenia súčasného skutočného stavu si odvolací vyžiadal od ustanoveného opatrovníka šetrenie rodinných, bytových a sociálnych pomerov maloletej. Z podanej správy, datovanej 29.09.2021 je zrejmé, že maloletá sa nachádza v starostlivosti pána K.. Začala navštevovať Materskú školu Y. XX, J., kde ju pravidelne vozí pán K.. Pani O. sa vrátila naspäť do X.. V občianskom združení X. v J. prebieha výchovné opatrenie. Prvé stretnutie sa uskutočnilo dňa 02.09.2021, to prebehlo konštruktívne. Ďalšie stretnutia sú naplánované na deň 20.09.2021 a 23.09.2021. Matka si maloletú má vziať na hosťovský pobyt v dňoch od 30.09.2021 do 03.10.2021. O priebehu stretnutí vypracuje združenie správu, ktorú zašle Okresnému súdu Prešov. Ustanovený opatrovník podľa potreby poskytuje účastníkom konania odborné psychologické poradenstvo. Po posúdení životnej situácie bola stanovená nízka miera ohrozenia dieťaťa, vytvorený bol plán práce s rodinou. Ustanovený opatrovník vidí potrebu, aby si maloletá na matku zvykla, obnoviť sa musí ich vzájomný vzťah. Maloletá viac ako dva roky žila v inom prostredí a s ľuďmi, ktorých oslovovala mama a otec.

12. Z vyššie uvedených skutočností vychádzajúc, osoby, ktorým bola maloletá neodkladným opatrením zverená do náhradnej osobnej starostlivosti, viac netvorí partnerský pár. Napriek viacerým nedávnym zmenám v živote maloletej je jej súčasná situácia viac-menej stabilizovaná. Po návrate na Slovensko ostala v osobnej starostlivosti pána K., o predpoklade zachovania súčasného stavu napovedá prihlásenie maloletej na dochádzku do materskej školy v J.. Keďže matka fakticky odovzdala maloletú už v útlom veku do starostlivosti svojej sesternice, pani O. a jej partnera pána K., ku dňu rozhodnutia odvolacieho súdu možno konštatovať, že maloletá sa prevažnú časť života zdržiava v starostlivosti osôb, ku ktorým si vytvorila citové väzby na úrovni rodičovského vzťahu, napokon oslovuje ich mama a otec. Napriek rozvratu vzťahu náhradných rodičov, maloletá sa nachádza v starostlivosti jej známej osoby, na ktorú je stále väčšmi zvyknutá ako na matku. Možno preto rozumne predpokladať, že výchovné prostredie pána K. poskytuje maloletej žiadané bezpečie a stabilitu, v jeho výchove zároveň nie sú z pozorovaní opatrovníka zrejmé nedostatky, ohrozujúce zdravý fyzický, duševný či spoločenský vývin maloletej.

13. Odvolací súd si samozrejme uvedomuje prirodzenú snahu matky osobne sa starať o maloletú, nateraz však nebolo dostatočne osvedčené, aby takéto rozhodnutie malo byť v prospech maloletej. Matka sa totižto na základe vlastného rozhodnutia slobodne vzdala maloletej a počas dlhého obdobia tento stav takto ponechala, dokonca sa ho snažila presadiť aj právne, a to tým, že do rodného listu maloletej formálne ako otca zapísala pána K., hoci vedela, že nie je biologickým otcom maloletej. Otcovstvo pána K. napokon bolo úspešne zapreté v súdnom konaní.

14. Každopádne, nastolený stav v rodine maloletej nie je nemenný, k maloletej je však potrebné postupovať citlivo. V praxi to znamená zdržať sa ďalších faktických zásahov do starostlivosti o maloletú, bez toho, aby bolo preukázané, že jej vzťah s matkou je dostatočne vybudovaný, a to aspoň do takej miery, aby maloletá nebola vystavená stresovým situáciám. Nezameniteľnú úlohu v tejto súvislosti smie zohrať výchovné opatrenie, ktoré uložil súd účastníkom konania a ktoré sa v súčasnosti realizuje v občianskom združení X. v J.. Z podanej správy opatrovníka vyplýva, že maloletá si postupne na matku zvyká, atmosféra je na stretnutiach pokojná, maloletá k matke vzhliada. Oslovuje ju mama. Celkom zrejme sa skúša hosťovský pobyt maloletej u matky počas obdobia viacerých dní, empiria však pre krátkosť času zatiaľ nie je známa.

15. V nadväznosti na uvedené je odvolací súd toho názoru, že v súčasnej situácii je vhodné vyčkať na závery odborníkov z priebehu výchovného opatrenia. Zo správy občianskeho združenia X. odvolací súd očakáva zhodnotenie vzájomného vzťahu maloletej s matkou, pre účely posúdenia pripravenosti maloletej na ďalšiu významnú zmenu v jej živote, a teda zverenie späť do starostlivosti matky. Do toho

času je potrebné rešpektovať výkon osobnej starostlivosti pána K. a naďalej sa riadiť usmerneniami odborníkov.

16. Za daného stavu sa odvolací súd stotožnil s napadnutým uznesením o zamietnutí návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia. Keďže pani O. sa premiestnila na územie X., maloletá ostala v starostlivosti pána K., u ktorého neboli zistené nedostatky, ohrozujúce najlepší záujem maloletej. Na obnove vzťahu matky s maloletou sa pracuje za intervencie odborníkov. Nateraz úspešný priebeh spolupráce však z pohľadu odvolacieho súdu nie je vhodné unáhľene zvrátiť odovzdaním maloletej do osobnej starostlivosti matky, osobitne za situácie, ak nie sú známe ani poznatky z hosťovského pobytu maloletej u matky.

17. Stabilita a bezpečie výchovného prostredia maloletej, jej zdravý fyzický, duševný a spoločenský vývin prevážili nad prirodzeným právom rodiča osobne sa starať o vlastné dieťa. Odvolací súd nepochybuje záujem maloletej budovať vzájomné citové väzby s rodičmi, to sa však musí diať v prejednávanej veci postupne, nie skokovito, ak nie je osvedčené, že maloletá je na to pripravená.

18. Napadnuté uznesenie odvolací súd napokon potvrdil ako vecne správne postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

20. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).